

STEFAN OSTROWSKI

Wspomnienie pośmiertne

Стефан Островски. Посмертное воспоминание

Stefan Ostrowski — Obituary

17 lutego 1969 r. zmarł w wieku 42 lat doktor nauk technicznych doc. Stefan O s t r o w s k i. Odszedł z grona meliorantów-leśników w pełni sił twórczych, naukowiec niestrudzony, którego pasja twórczości nie

STEFAN OSTROWSKI

opuszczała ani na chwilę. Dla niej zapomniał o radości jaką niesie dzień odpoczynku. Żył dla leśnictwa i pracował dla lasów z energią, zapałem i ogromem umiłowania zawodu.

Urodzony w 1926 r. w dzielnicy Polesia lubelskiego, wśród rozległych torfowisk i bagien zlewni rzek Bugu, Tarasinki i Włodawki, po ukończeniu w 1951 r. studiów leśnych na SGGW rozpoczął studia na Wydziale Melioracji Wodnych, które ukończył w 1961 r. Oba kierunki studiów pozwoliły mu na pełnię twórczości w dziedzinie leśnej gospodarki wodnej.

Swą działalność naukowo-badawczą rozpoczął od stron rodzinnych. W roku 1957 zakłada w nadleśnictwie Sobibór, wśród bagien uroczyska Dekowina, pierwszą stację do badań hydrologiczno-leśnych. W kilka lat później (1960)

opracowuje stosunki hydrologiczne zlewni rzeki Tarasinki do szczegółowej ekspertyzy przedmelioracyjnej gruntów nadleśnictwa Sobibór.

Był pionierem nowego kierunku badań w zakresie hydrologii lasu, który zapoczątkował na stanowisku kierownika Zakładu Gospodarki Wodnej Instytutu Badawczego Leśnictwa. W swoich pracach dawał prymat melioracjom wodnym, gdyż widział w nich olbrzymie możliwości uproduktowania setek tysięcy hektarów leśnych nieużytków bagiennych i gruntów nadmiernie uwilgotnionych. Zawsze czuł się przyrodnikiem a melioracje wodne traktował jako środek techniczny do osiągnięcia zamierzonego celu. Umiał wnikliwie i wszechstronnie analizować zjawiska przyrodnicze i rejestrować wyniki obserwacji w formie publikacji naukowych.

Do celniejszych jego prac ujmujących zjawiska przyrodnicze w formie matematycznej należy zaliczyć: „Matematyczne ujęcie przebiegu wzrostu wysokości sosny pospolitej w warunkach siedliskowych boru świeżego Puszczy Augustowskiej“, „Oddziaływanie roślinności wodnej na przepływ wody w rzece nizinnej na przykładzie rzeki Sokołdy“, „Bilans wodny rzeki Sokołdy w latach 1958—1962“, „Effect of aquatic vegetation on water flow in a lowland river of Sokołda type“ oraz „Odptyw ze zlewni Sokołdy na tle zmian lesistości“.

W pracach tych przejawia dążność do właściwego wykorzystania prawidłowości rządzącej życiem lasu w danych warunkach środowiska.

Pełną działalność naukową Stefan Ostrowski rozwinął w latach 1965—1969. Wszechstronne zainteresowanie się hydrologią lasu, rozpoznanie rozmiaru potrzeb leśnictwa na tym odcinku, jak również dążenie do zbadania w jak najszerszym zakresie hydrologicznych podstaw środowiska leśnego, zrodził w nim niepokój twórczy, który z roku na rok się pogłębiał. Wyraził się on w pracach przy organizacji nowych stacji hydrologiczno-klimatycznych na terenach Puszczy Augustowskiej, Knyszyńskiej

i Białowieskiej, jak również powołaniem pracowni terenowej w Augustowie oraz wzmożoną działalnością publikacyjną.

Dorobek jego obejmuje 65 prac, a wśród nich 21 prac naukowo-badawczych, których myślą przewodnią było podniesienie zdolności produkcyjnej siedlisk leśnych przez melioracje. Na podstawie analizy uzyskanych wyników, S. Ostrowski doszedł do wniosku, iż badania hydrologiczne powinny być ściśle powiązane z fizjologią drzew. W tym celu organizuje badania szklarniowe z zakresu fizjologii drzew leśnych, z których pierwsze wyniki uzyskuje w 1968 r.

Organizacja badań terenowych oraz własna praca badawcza nie wyczerpują jego energii i pracowitości. Każdą wolną chwilę poświęca opracowywaniu publikacji popularno-naukowych, w których uwidacznia się jego szeroki horyzont myślowy.

W pracach tych omawia takie zagadnienia, jak zabudowa techniczna i biologiczna potoków oraz zapobieganie erozji gleb górskich, wprowadzanie postępu technicznego w leśnej gospodarce wodnej i mechanizacja prac wodno-melioracyjnych, wpływ zrębów i zwarcia drzewostanów na stosunki wodne gleb, konserwacja i eksploatacja urządzeń wodno-melioracyjnych w lasach itp.

Ponadto w wielu jego publikacjach zawarte są spostrzeżenia i ocena ogólnej działalności na odcinku melioracji wodnych krajów, w których przebywał jako stypendysta FAO lub w delegacjach służbowych (Szwecja, NRF, Austria, Finlandia, Jugosławia, Czechosłowacja, Rumunia).

Uzyskanie przez doc. Ostrowskiego pozycji samodzielnego pracownika nauki w Instytucie Badawczym Leśnictwa oraz pogłębienie wiedzy w zakresie hydrologii lasu, pociągnęło za sobą jego udział w różnych instytucjach społeczno-naukowych.

Był członkiem:

- Komitetu Nauk Leśnych przy V Wydz. PAN.
- Komitetu Melioracji, Łąkarstwa i Torfoznawstwa V Wydz. PAN,
- Sekcji Hydrologicznej Komitetu Inżynierii i Gospodarki Wodnej PAN,
- Sekcji Melioracji Kom. Inż. i Gosp. Wodnej PAN,
- Zespołu Zagospodarowania Zasobami Wodnymi KNiT,
- Zespołu Bilansów Wodnych KNiT,
- Komitetu Gospodarki Wodnej przy Zarządzie Głównym NOT,
- Komisji Ekonomicznej i Postępu przy Zarządzie Głównym SITLiD,
- Rady Programowej czasopisma „Gospodarka Wodna“,
- Rady Naukowej Instytutu Badawczego Leśnictwa,
- Kolegium przy Dyrektorze Instytutu Badawczego Leśnictwa oraz
- Komisji przy Ministerstwie LiPD ds opracowania studium zagospodarowania wodnego dorzecza Wisły.

Ponadto był stałym delegatem Ministra Leśnictwa i PD w Polskim Komitecie IWSA, przewodniczącym koła SITLiD przy IBL oraz kierownikiem jednego z tematów objętych współpracą naukową Polski i USA za pośrednictwem PAN.

Był również przewodniczącym Komisji Gospodarki Wodnej przy Z.Gł. Polskiego Towarzystwa Leśnego.

W 1967 r. podjął pracę dydaktyczną na SGGW, gdzie prowadził wykłady na Wydziale Leśnym i Wydziale Melioracji Wodnych. Działalność

dydaktyczna uwieńczona została opracowaniem, wspólnie z prof. B a c e m, podręcznika akademickiego „Podstawy leśnych melioracji wodnych“ oraz dwóch działów w Poradniku Leśnika: „Leśne melioracje wodne“ i „Zabudowa potoków górskich“.

Olbrzymi wysiłek włożony w twórczą pracę wyczerpał nadmiernie Jego siły, lecz zasługi położone dla dobra lasów, dla których poświęcił życie są trwałe i niezniszczalne, bo stworzył podwaliny badaniom z zakresu hydrologii leśnej.

Odszedł, lecz pozostał żywy w naszej pamięci a Jego twórczość pamięć tę utrwali.

Kazimierz Mierzwiński

STEFAN OSTROWSKI

Spis publikacji i opracowanych referatów

1. Bilans wodny rzeki Sokołdy w latach 1958—1962. Prace i Studia Kom. Inż. i Gosp. Wodnej PAN. t. VII. 1965.
2. Oddziaływanie roślinności wodnej na przepływ wody w rzece nizinnej typu Sokołdy. Prace i Studia Kom. Inż. i Gosp. Wodnej PAN. t. VII. 1965.
3. Średni dobowy stan wody w rzece nizinnej. Gazeta obserwatora PIHM. 1964.
4. Effect of aquatic vegetation on water flow in a lowland river of Sokołda type. International Association of Scientific Hydrology. Symposium in Berkeley — 1963. Publication No C3 Gentbrugge 1964.
5. Las w bilansie wodnym nizinnej zlewni rzeki Sokołdy. Prace IBL nr 290, 1965.
6. Odpływ w zlewni Sokołdy na tle zmian lesistości. Prace IBL nr 291, 1965.
7. Influence of atmospheric precipitation and ground waters upon the growth on hight and width increment in scotch pine (part I and II). Instytut Badawczy Leśnictwa, Warszawa — 1965.
8. Znaczenie czynnika temperatury w kształtowaniu relacji stanów i przepływów rzeki Sokołdy w miesiącach letnich. Biuletyn IBL, 1966.
9. Próba oceny potrzeb wodnych drzewostanów sosnowych. Biuletyn IBL, 1966.
10. Forest effect upon water conditions in some lowland catchment areas. VI Światowy Kongres Leśnictwa. Madryt 1966.
11. z M. Kreutzingerem — Relationship between hight increment in scotch pine (*pinus silvestris*) and atmospheric precipitation amount. VI Światowy Kongres Leśnictwa. Madryt 1966.
12. Forstlich — hydrologische Untersuchungen in der Oberförsterei Augustów, 1966.
13. z E. Kamińskim — Fińskie korowarki do drewna okrągłego (Finnish barkers for round wood). Sylwan 4/1966.
14. z T. Kocanem — Water soil erosion control in Yugoslavia. 1966.
15. Ground waters and their effect on the development of pine stands (XIV IUFRO — Congress) München. 1967.
16. Zakres i metodyka badań hydrologiczno-leśnych na dyluwialnych glebach Puszczy Augustowskiej. Prace IBL. 1968.
17. Próba oceny wpływu opadów atmosferycznych na przyrost wysokości i grubości sosny pospolitej w rejonie Puszczy Augustowskiej. Prace IBL. 1968.

18. Zmienność przyrostu wysokości i grubości sosny na tle różnic w poziomach zalegania wód gruntowych w warunkach gleb lekkich Puszczy Augustowskiej. Prace IBL. 1968.
19. Wody gruntowe i ich wpływ na rozwój drzewostanów sosnowych. Prace IBL, 1968.
20. z R. Zielińskim — Przebieg wzrostu sosny pospolitej w warunkach siedliskowych boru świeżego Puszczy Augustowskiej. „Folia Forestalia Polonica”. z. 15, 1968.
21. Melioracje wodne w lasach. Gospodarka Wodna nr 9, 1960.
22. Wpływ regulacji stosunków wodnych na produktywność siedlisk leśnych. Wyd. PTL (w druku).
23. z T. Kocanem — Zagadnienie walki z erozją wodną gleb Jugosławii. Gospodarka Wodna nr 12, 1960.
24. W sprawie melioracji Puszczy Białowieskiej. Las Polski nr 1, 1961.
25. z F. Białkiewiczem — Zakład Gospodarki Wodnej. (w ramach wydawnictwa pt. „Działalność Instytutu Badawczego Leśnictwa do 1956 r.). Prace IBL nr 224. Warszawa 1962.
26. z S. Babińskim — Kierunki postępu technicznego w gospodarce wodnej w leśnictwie. „Las Polski” nr 13 i 14, 1964.
27. Zagadnienie melioracji wodnych w lasach. „Las Polski” nr 5, 1964.
28. Współpraca praktyki z nauką. „Las Polski” nr 23, 1964.
29. z E. Kamińskim — Organizacja prac naukowo-badawczych w leśnictwie fińskim. Biuletyn IBL, 1964.
30. Badania w dziedzinie leśnej gospodarki wodnej w Niemieckiej Republice Federalnej. Biuletyn IBL, 1964.
31. Zagadnienia gospodarki wodnej w leśnictwie austriackim. Biuletyn IBL, 1964.
32. Znaczenie roślinności i budowli inżynierskich w regulowaniu odpływu i procesów erozji wodnej w górach. „Postępy techniki w leśnictwie za granicą”, cz. X, 1965.
33. z M. Kreutzingerem — Wpływ zrębów i zwarcia drzewostanów na stosunki wodne gleb górskich. „Postępy techn. w leśnictwie za granicą”, cz. X, 1965.
34. Mechanizacja prac wodno-melioracyjnych w lasach Finlandii. „Postępy techn. w leśnictwie za granicą”. PWRiL, 1965.
35. Stosunki wodne w odwodnionych leśnych glebach torfowych. „Postępy techn. w leśnictwie za granicą”, cz. X, 1965.
36. Postępy w rozwoju biologicznych metod zapobiegania erozji gleb na stokach górskich i na wysokich skarpach budowli inżynierskich w Austrii. „Gospodarka Wodna”, nr 2, 1965.
37. Lawiny śnieżne i sposoby zapobiegania im w Alpach Tyrolskich. „Las Polski”, nr 5, 1965.
38. Zabudowa techniczna potoków górskich w Austrii. „Las Polski”, nr 7, 1965.
39. Sposoby biologicznej zabudowy zlewni potoków górskich w Austrii. „Las Polski”, nr 9, 1965.
40. Leśne badania klimatologiczne w Tyrolu. „Las Polski”, nr 18, 1965.
41. Przykład hydrologicznego znaczenia lasu. „Przyroda Polska”, nr 3, 1965.
42. z E. Kamińskim — Badania w dziedzinie leśnych melioracji wodnych i nawożenia gleb torfowych w Finlandii. Biuletyn IBL. 1966.
43. z K. Mierzwińskim — Ocena uwilgotnienia zlewni według zapasów wilgoci w glebie. „Postępy techn. w leśnictwie za granicą”, cz. XI, 1966.
44. z M. Kreutzingerem — Wyniki niektórych badań przeprowadzonych

- w Danii i Rumunii nad hydrologicznym znaczeniem lasu. „Postępy techn. w leśnictwie za granicą”, cz. XI, 1966.
45. z F. Białkiewiczem i K. Mierzwińskim — Zabiegi wodno-melioracyjne i wykorzystanie wód ściekowych. „Las Polski”, nr 5, 1966.
  46. Zakres badań hydrologiczno-leśnych w Szwecji. Biuletyn IBL. 1966.
  47. z M. Kreutzingerem — Metody i wybrane wyniki oceny skutków odwodnienia lasów na południowych terenach Finlandii. „Postępy techniki w leśnictwie za granicą”. 1967.
  48. Leśna gospodarka wodna — działy wybrane (skrypt dla Studium Podyplom.). Wyd. SGGW. 1968.
  49. Leśne melioracje wodne. Poradnik Leśnika (w druku).
  50. Zabudowa potoków górskich. Poradnik Leśnika (w druku).
  51. Regulacja stosunków wodnych w gospodarstwie leśnym. Wyd. PTL (w druku).
  52. z S. Bacem — Podstawy leśnych melioracji wodnych (podręcznik akadem. w druku).
  53. z H. Novakiem, J. Prończukiem i S. Babińskim — Biologiczne i techniczne środki poprawy bilansu wodnego. III Kongres Inżynierów i Techników Polskich. Warszawa, 1957.
  54. z J. Szczuką i S. Babińskim — Postulaty leśnictwa w zakresie gospodarki wodnej. Referat na konferencję naukowo-techniczną. SNITWN. 1960.
  55. z F. Białkiewiczem — Koreferat do referatu Cz. Kryszana pt. „Główne kierunki postępu technicznego w gospodarce wodnej rolnictwa i leśnictwa”. Materiały na Ogólnokrajową Konferencję Naukowo-Tech. NOT. 1962.
  56. Uwagi do referatu inż. St. Rowińskiego i koreferatu doc. P. Prochala na konferencję PTL w dniu 27.XII. 1963 r. dotyczącą melioracji wodnych w lasach. PTL. 1963.
  57. z S. Babińskim — Zagadnienia postępu technicznego w gospodarce wodnej w leśnictwie i w drzewnictwie — referat dla SITLiD. 1963.